

Notitie

Discipline: Archeologie
Onderwerp: Notitie noodzaak archeologisch onderzoek
station Hapert
Projectnummer: 51011223
Referentienummer: NL22-648800269-31755
Datum: 14-09-2022

Administratieve gegevens

Oprachtgever:	TenneT TSO B.V.
Provincie:	Noord-Brabant
Gemeente:	Bladel
Plaats:	Hapert
Toponiem:	Station Hapert
Oppervlakte	Ca. 21.650 m ²
plangebied:	
Aard ingreep:	Uitbreiding station Hapert

Inleiding

Enexis B.V. heeft behoefte aan een aansluiting voor twee nieuwe 150kV-velden, dit voor de plaatsing van een tweetal nieuwe hoogspanning/middenspanning (HS/MS) transformatoren op de 150kV-station Hapert. Deze zijn benodigd ten behoeve van de mogelijke opwerk-initiatieven in de nabijheid en om de capaciteit van het net in de omgeving in de toekomst te kunnen realiseren. Verder worden er een Centrale Diensten Gebouw (CDG), hekwerken en bliksempieken en een wadi gerealiseerd. Momenteel bestaat de locatie uit twee lijnvelden en twee transformatorvelden, zonder dat er een hoofdrail en koppelveld aanwezig zijn.

Dat hangt uiteraard af van de planning van het project. Wanneer zaken worden aangevraagd onder het huidige regime, is de scan op basis van huidige wet- & regelgeving van toepassing. Zolang de Omgevingswet niet ingegaan is, is deze dan ook leidend.

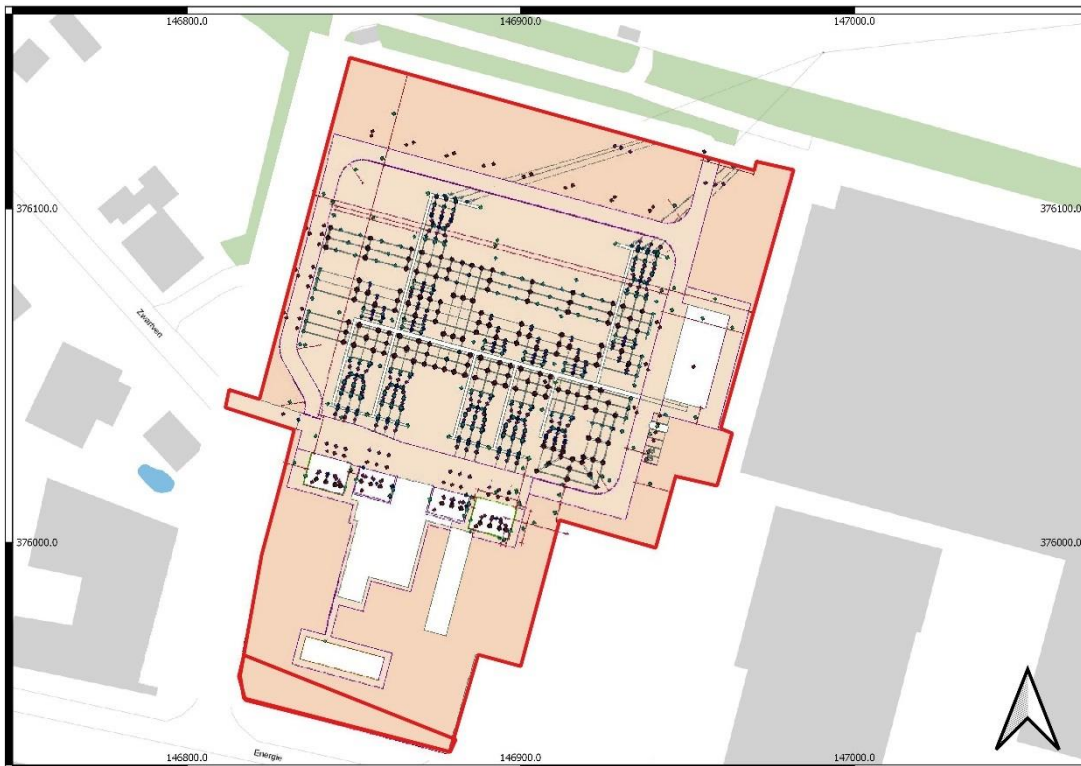
Afbeelding 1: Het plangebied in het rood

Afbakening plangebied, huidig gebruik en toekomstig gebruik

Het plangebied is gelegen aan de weg Zwartven te Hapert en wordt deels begrensd door de Handelsweg in het noorden en de Energieweg in het zuiden. Voor een overzicht van de locatie van het plangebied zie afbeelding 1.

Het plangebied zal worden uitgebreid met wat nieuwe bebouwing, en nieuwe transformatoren. Het gehele plangebied beslaat in totaal 21650 m². Hier bevindt zich wel al bebouwing en transformatoren ten behoeve van het huidige gebruik als 150 kV station. In de rest van het plangebied is verharding of gras aanwezig.

Het onderzoeksgebied betreft een zone van 300 meter rondom het plangebied.

Afbeelding 2: de geplande ingrepen binnen het plangebied

Aardwetenschappelijke situatie

Geologische kaart: Formatie van Bostel, Laagpakket van Singraven; beekzand- en leem.

Geomorfologische kaart: Terrasafzettingen (kaartcode 3L41d) aan de uiterste zuidelijke rand van het plangebied: Dekzandrug (kaartcode 3B53yc)

Bodemkaart: Veldpodzolgronden (kaartcode Hn23), het uiterste westen is niet gekarteerd vanwege bebouwing.

Archeologische waarden

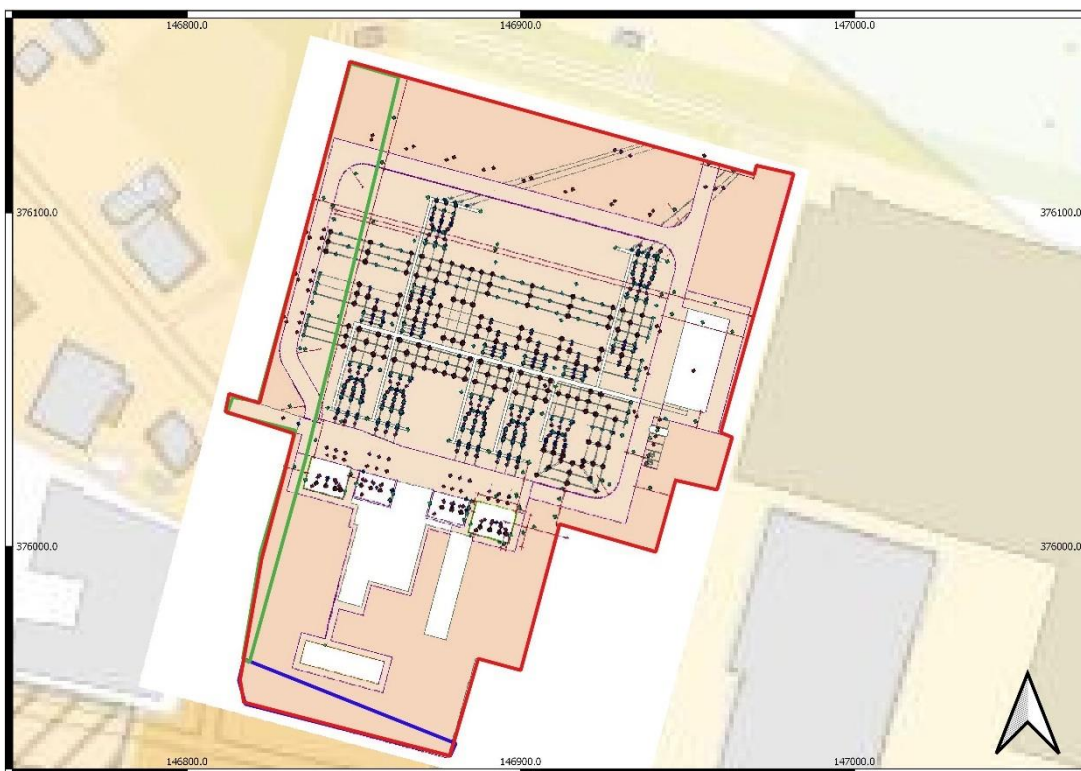
Om de reeds bekende archeologische waarden in beeld te krijgen, zijn diverse bronnen geraadpleegd, zoals de Archeologische Monumentenkaart, Archis 3 en de archeologische verwachtingskaart van het betreffende gebied.

Overheidsbeleid

Volgens het bestemmingsplan Bedrijventerrein Hapert is er op het plangebied geen dubbelbestemming aanwezig. Op het bestemmingsplan Stedelijk gebied 2021 is echter wel een dubbelbestemming archeologie 6 aanwezig binnen het plangebied. De maximale verstoringsgrens die hier geldt is 25.000 m² en 40 cm – mv.

Conform de gemeentelijke beleidskaart van de gemeente Bladel¹ is te zien dat het grootste deel van het plangebied is gelegen in een zone met een lage archeologische verwachting. Het uiterste westen van het plangebied is gelegen in een middelhoge verwachtingszone. De maximale verstoringszone voor een lage archeologische verwachting is 25.000 m² en 40 cm – mv. De maximale verstoringsgrens voor de middelhoge verwachting is 2500 m² en 30 cm – mv. Aan de uiterste zuidgrens van het plangebied is een kleine zone met een hoge archeologische verwachting aanwezig. De maximale verstoringsgrens is hier 500 m² en 30 cm – mv.

Binnen de zone met een middelhoge verwachting bedragen de ingrepen in totaal ca. 1200 m². In de zone met een hoge archeologische verwachting vinden in principe geen bodemingrepen plaats (zie afbeelding 1).

1

<https://atlas.odzob.nl/portal/apps/MapSeries/index.html?appid=a8353b45304a467fbbd2728812965dbf>

Mogelijke verstoringen

Esdekken

Archeologische verwachtingen

Wettelijk beschermd monument

Archeologisch waardevol gebied

Historische kern

Hoge verwachting

Middelhoge verwachting

Lage verwachting

Verstoord

Water

Afbeelding 3: Het plangebied op de gemeentelijke beleidskaart. Onderaan is in een blauwe lijn de zone met een hoge archeologische verwachting aangegeven. Aan de linkerkant van het plangebied is met een groene lijn de grens van de middelhoge verwachting aangegeven. De rest van het plangebied is gelegen in een zone met een lage archeologische verwachting

Archeologische monumenten

De Archeologische Monumentenkaart (AMK) bevat een overzicht van belangrijke archeologische terreinen in Nederland. In het plangebied zijn geen AMK-terreinen geregistreerd. Binnen het onderzoeksgebied zijn tevens geen AMK-terreinen bekend.

Archeologische vondstlocaties

In Archis 3 staat binnen het plangebied één archeologische vondstlocaties geregistreerd (zie tabel 1). Binnen het onderzoeksgebied liggen geen andere vondstlocaties.

Tabel 1

Zaakidentificatie	Complex	Aard/verwerving	Beschrijving
3130896100	Niet te bepalen	Niet-archeologisch graafwerk	Vondst van een Urnenveld uit de Late Bronstijd/ IJzertijd

De vondst betreft de resten van een urnenveld uit de Late Bronstijd/ IJzertijd. Beschreven in Archis is:

De documentatie in het CAA bestaat uit een door G. Beex d.d. 9-8-1963 ingevuld Monumentenraad-fiche met als tekst o.a.: 'Hapert, 't Zwartven. Urnenveld uit IJzertijd + - 400 v. Chr. Afmeting oorspronkelijk +- 100 x 100 momenteel nog +- 20 x 25 (zwaar gestoord door ingravingen). 51 C 146.950/376.100 (Centrum van klein gedeelte waar misschien nog iets van over is). Totaal vernield door zandafgraving en ontginning. Bij ontginning werden urnen vernield. Ook in huidige zandgroeve worden nog urnscherven gevonden'. In Beex 1964 (zie Literatuur) is het volgende vermeld: 'Op de rand van het vroegere Zwartven (25) werden vrij veel urnscherven aangetroffen. Het terrein is bij de aanleg van de Hapertse sportvelden grotendeels afgegraven'.

In de door G. Beex samengestelde archeologische inventarisatielijst is voor wat deze waarneming betreft het volgende vermeld: '+- 146.890/376.120. Rond dit punt werden overal urnscherven gevonden. De omgeving is door ontginningen aanleg van sportvelden bijna geheel vergraven. Alleen op de plaats van de opgegeven coördinaten is misschien nog een gedeelte intact, maar in gebruik als stortplaats van huisvuil'.

Archeologische onderzoeksmeldingen

In Archis 3 staat binnen het plangebied één archeologische onderzoeksmelding geregistreerd (zie tabel 2). Binnen het onderzoeksgebied liggen geen andere archeologische onderzoeksmeldingen.

Zaakidentificatie	Type onderzoek	Uitvoerder/jaar	Vervolg
4673509100	Bureauonderzoek	RAAP 2019	Geen vervolg

Binnen het plangebied is in 2019 door RAAP een bureauonderzoek uitgevoerd. Dit bureauonderzoek is uitgevoerd voor de aanleg van een aardsysteem. Dit betrof het aanleggen van kabels en het plaatsen van elektrodes. De conclusie was dat het plangebied deel uitmaakte van een gebied met urnenvelden en grafheuvels uit de Brons- en IJzertijd. Volgens Archis zijn deze begravingen echter verstoord, onder andere door de aanleg van sportvelden. Er zijn in de omgeving geen aanwijzingen voor bewoning uit andere perioden. Omdat de geplande ingrepen beperkt waren tot smalle kabelsleuven werd er geen vervolg geadviseerd.

Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van de gemeentelijke beleidskaart gemeente Bladel is voor het grootste deel van het plangebied een lage verwachting aanwezig. Voor het uiterste westen van het plangebied is een middelhoge verwachting aanwezig. Voor het uiterste zuiden van het plangebied is een hoge archeologische verwachting aanwezig. Deze verwachtingen lijken echter niet verwerkt in de bestemmingsplannen, waar binnen het gehele plangebied een dubbelbestemming archeologie 6 aanwezig is. Hier geldt een maximale verstoringsgrens van 25.000 m² en 40 cm – mv.

Er zijn binnen het plangebied mogelijk archeologische waarden aanwezig uit de Brons- en IJzertijd, specifiek begravingsresten in de vorm van grafheuvels en urnenvelden. Volgens Archis zijn deze archeologische waarden echter verstoord.

Archeologische waarden uit andere perioden worden niet verwacht, maar kunnen ook niet uitgesloten worden. Wel heeft de bouw van het transformatorstation in 1984 mogelijk de nodige verstoringen veroorzaakt. Ook heeft een deel van het plangebied deel uitgemaakt van sportvelden, waardoor ook een deel van de bodem verstoord is geraakt.

Bewoning vanaf de IJzertijd kan bestaan uit nederzettingen (huisplaatsen) met verkavelingsgreppels, paalsporen, afvalkuilen en waterkuilen. Vondstmateriaal bestaat uit periode specifiek aardewerk, leem, verbrand en onverbrand bot. Ook urnenvelden of grafheuvels kunnen worden aangetroffen.

Sporen kunnen worden aangetroffen onder de recente bouwvoor in de top van het dekzand of in de fluviatiele afzettingen van het Laagpakket van Singraven.

Conclusie en advies

Op basis van het eerder uitgevoerde onderzoek is er een kans dat er binnen het plangebied archeologische waarden, specifiek grafheuvels en urnenvelden aanwezig zijn uit de Brons- en IJzertijd. Volgens Archis zijn deze waarden echter verstoord. Het is echter onduidelijk in welke mate.

Conform de dubbelbestemming is geen archeologisch onderzoek nodig gezien de maximale verstoringsgrens van 25.000 m² en 40 cm – mv. Het is echter mogelijk dat de gemeente toch voor vervolgonderzoek zal kiezen. Daarom wordt aanbevolen om deze notitie voor te leggen aan de gemeente om te zien of er echt geen vervolgonderzoek noodzakelijk is.

Advies Archeologische Monumentenzorg 2022 – nr. 219

Beoordeling van een archeologisch rapport

Bevoegd gezag: Gemeente Bladel
Dhr. A. Garczynski
Markt 21
5531 BC Bladel

Datum: 25-10-2022

Locatie: Hoogspanningslocatie station Hapert (HPT 150)

Project: Plangebied hoogspanningslocatie station Hapert te Hapert, gemeente Bladel; Notitie noodzaak archeologisch onderzoek (Sweco projectnr. 51011223), auteur: L. Ouwerkerk.

Van: Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)
Wal 28, Postbus 8035, 5601KA Eindhoven
Mevr. drs. Ria Berkvens
Email: R.Berkvens@odzob.nl
Tel. 088-3690638

Inleiding

Enexis B.V. is voornemens om in het ca. 21.650 m² grote plangebied station Hapert het reeds aanwezige 150 kV station uit te breiden met twee nieuwe transformatoren en zo een volwaardig hoogspanningsstation te realiseren. Momenteel bestaat de locatie uit twee lijnvelden en twee transformatorvelden, zonder dat er een hoofd rail en koppelveld aanwezig zijn. Het oppervlak en de diepte als ook de ligging hiervan, wordt in de notitie niet toegelicht.

Op basis van het bestemmingsplan Stedelijk gebied 2021 geldt voor het plangebied een dubbelbestemming archeologie 6. De maximale verstoringsgrens die hier geldt is 25.000 m² en 40 cm – mv. Conform de gemeentelijke beleidskaart van de gemeente Bladel ligt het grootste deel van het plangebied in een zone met een lage archeologische verwachting. Het uiterste westen van het plangebied is gelegen in een middelhoge verwachtingszone. De maximale verstoringsgrens voor een lage archeologische verwachting is 25.000 m² en 40 cm – mv. De maximale verstoringsgrens voor de middelhoge verwachting is 2500 m² en 30 cm – mv. Aan de uiterste zuidgrens van het plangebied is een kleine zone met een hoge archeologische verwachting aanwezig. De maximale verstoringsgrens is hier 500 m² en 30 cm – mv. Binnen de zone met een middelhoge verwachting bedragen de ingrepen in totaal ca. 1200 m². In de zone met een hoge archeologische verwachting vinden in principe geen bodemingrepen plaats.

Samenvatting van de notitie

Op basis van de gemeentelijke beleidskaart gemeente Bladel is voor het grootste deel van het plangebied een lage verwachting aanwezig. Voor het uiterste westen van het plangebied is een middelhoge verwachting aanwezig. Voor het uiterste zuiden van het plangebied is een hoge archeologische verwachting aanwezig. Deze verwachtingen lijken echter niet verwerkt in de bestemmingsplannen, waar binnen het gehele plangebied een dubbelbestemming archeologie 6 aanwezig is. Hier geldt een maximale verstoringsgrens van 25.000 m² en 40 cm – mv.

Er zijn binnen het plangebied mogelijk archeologische waarden aanwezig uit de Brons- en IJzertijd, specifiek begravingen in de vorm van grafheuvels en urnenvelden. Volgens Archis zijn deze archeologische waarden echter verstoord.

Archeologische waarden uit andere perioden worden niet verwacht, maar kunnen ook niet uitgesloten worden. Wel heeft de bouw van het transformatorstation in 1984 mogelijk de nodige verstoringen veroorzaakt. Ook heeft een deel van het plangebied deel uitgemaakt van sportvelden, waardoor ook een deel van de bodem verstoord is geraakt. Bewoning vanaf de IJzertijd kan bestaan uit nederzettingen (huisplaatsen) met verkavelingsgreppels, paalsporen, afvalkuilen en waterkuilen. Vondstmateriaal bestaat uit periode specifiek aardewerk, leem, verbrand en onverbrand bot. Ook urnenvelden of grafheuvels kunnen worden aangetroffen. Sporen kunnen worden aangetroffen onder de recente bouwvoor in de top van het dekzand of in de fluviatiele afzettingen van het Laagpakket van Singraven.

Op basis van het eerder uitgevoerde onderzoek is er een kans dat er binnen het plangebied archeologische waarden, specifiek grafheuvels en urnenvelden aanwezig zijn uit de Brons- en IJzertijd. Volgens Archis zijn deze waarden echter verstoord. Het is echter onduidelijk in welke mate.

Conform de dubbelbestemming is geen archeologisch onderzoek nodig gezien de maximale verstoringsgrens van 25.000 m² en 40 cm – mv. Het is echter mogelijk dat de gemeente toch voor vervolgonderzoek zal kiezen. Daarom wordt aanbevolen om deze notitie voor te leggen aan de gemeente om te zien of er echt geen vervolgonderzoek noodzakelijk is.

Advies

Aangezien de geplande bodemingrepen als gevolg van de uitbreiding van het hoogspanningsstation niet meer kan zijn dan 25.000 m², is er geen archeologisch onderzoek nodig. Het plangebied ligt namelijk voor het allergrootste deel in een gebied met een lage archeologische verwachting. De kans op verstoring van archeologisch waardevolle vindplaatsen is hierdoor klein en derhalve is er geen archeologisch vervolgonderzoek nodig.

De aanwezigheid van archeologische resten kunnen nooit geheel worden uitgesloten op basis van het uitgevoerde onderzoek. Mochten er tijdens toekomstige grondwerkzaamheden toch onverwacht archeologische vondsten en structuren worden aangetroffen, dan dient men dit zo spoedig mogelijk bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de gemeente Bladel te melden (Erfgoedwet 2016, artikel 5.10 en 5.11).

Verantwoording

Titel	Archeologie
Projectnummer	51011223
Referentienummer	NL22-648800269-31755
Revisie	C1
Datum	14-09-2022
Auteur	Leonie Ouwerkerk
E-mailadres	leonie.ouwerkerk@sweco.nl
Gecontroleerd door	Jeroen van Rooij
Paraaf gecontroleerd	
Goedgekeurd door	Jeroen van Rooij
Paraaf goedgekeurd	